

про природу і суспільство, тобто зробити навчання дітей народу розвиваючим. Щоб допомогти вчителям і дітям в цьому плані, К.Д.Ушинський створив навчальні книги "Дитячий світ" та "Рідне слово", які зробили переворот в історії школи Росії. Ці книжки розвивали не тільки мову, мислення, моральність, емоційність дітей, а й спонукали їх пізнавальний інтерес до навколишнього середовища, явищ природи і суспільства. Накреслений педагогом-психологом загальний шлях пізнання дитиною оточуючої дійсності, шлях розвитку її мислення у процесі вивчення рідної мови за допомогою логічних вправ, а саме руху від безпосередніх спостережень предметів і явищ природи до порівняння, узагальнення, нарешті, до спостереження за власним мисленням і вираженням його у слові з великою майстерністю був втілений у цих підручниках.

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІКА І.Д. КОЛЕСНИКА

Бажан А.Г. (м. Полтава)

Полтавська земля дала світу багато видатних людей – письменників, поетів, вчених в різних галузях науки. Імена одних добре відомі, інші ж менш відомі широкому загалу, а більше – лише вузьким спеціалістам з тих чи інших фахових дисциплін. Аналізуючи різні доступні нам джерела ми зустрічали цілу низку таких маловідомих, а то й зовсім невідомих прізвищ. Таким, на нашу думку, є і лауреат державної премії, видатний учений-агробіолог, академік ВАСГНІЛ (1948) Іван Данилович Колесник (19.01.1900 – 19.01.1953).

Народився він в с. Кустолово Ново-Санжарівського району Красноградського повіту [1] (а нині це с. Кустолово-Суходілка Машівського району Полтавської області). А це ж і моя батьківщина! Прізвище мого дідуся по маминій лінії теж Колісник (в російській транскрипції – Колесник), Іван Никифорович! Я згадав, як колись мої батьки говорили, що двоюрідний брат дідуся був академіком. Та в дитинстві це пройшло якось мимо уваги. І от тепер, через багато років, коли вже давно немає батьків та й інших близьких, хто б міг щось згадати чи підказати, мене зацікавило, хто ж він, мій двоюрідний дід-академік.

На жаль, літературних даних не дуже багато. Хоча дещо все ж таки вдалося з'ясувати...

Про дитячі чи юнацькі роки поки що ніяких даних немає.

Відомо, що 1930 р. Іван Данилович закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут. Працював науковим співробітником Українського НДІ плодово-ягідного господарства (1931-1935), старшим науковим співробітником Українського інституту селекції (1935-1938). Кандидат с.-г. наук (1937). З 1938 р. працював у Всесоюзному селекційно-генетичному інституті в Одесі.

У 1939-1941 р.р. І.Д. Колесник – ст. науковий співробітник експериментальної бази "Гірки Ленінські" ВАСГНІЛ, у 1941-1946 р.р. – ст. науковий співробітник ВАСХНІЛ, одночасно (1942-1946 р.р.) заступник начальника Головного управління промисловості рослинного каучуку Міністерства гумової промисловості. Директор НДІ натурального каучуку (1946). Завідувач лабораторією масово-виробничих дослідів ВАСГНІЛ (1947-1953) [1,2].

Під його керівництвом і при безпосередній участі розроблені рекомендації по вирощуванню високих урожаїв проса. У роки Великої Вітчизняної війни Іван Данилович брав участь в розробці і впровадженні у виробництво заходів щодо дослідження додаткових насінних ресурсів, розширення посівних площ і підвищення врожайності картоплі. Вивів нову форму швидко ростучого поля. Приймав участь у розробці та введенні в практику способу посадки картоплі

верхівками продовольчих бульб. Надавав наукову допомогу колгоспному і радгоспному виробництву в справі підвищення врожайності проса, гречки, в гніздовому сіянні дуба.

Лауреат Державної премії СРСР (1943). Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1940), медаллю "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг." (1946), Великою золотою медаллю ВСГВ (1939). Опубліковано близько 100 наукових праць, у тому числі 11 книг і брошур [1,3].

У списку 35 нових дійсних членів (академіків) Всесоюзної академії сільськогосподарських наук імені В.І. Леніна, затвердженому в 1948 р., 19-м стоїть прізвище І.Д. Колесника.

Ось такі дані вдалося вияснити... Звичайно, не багато, а питань виникло, навпаки, дуже багато. Ну, хоча б таке: Що трапилось, чому помер академік ще зовсім молодим, рівно в 53 роки, в день свого народження?

Ці та ще можливо інші не менш цікаві сторони життя і наукової діяльності академіка ВАСХНІЛ Івана Даниловича Колесника ми спробуємо дослідити в подальшому.

Література

1. Биографическая энциклопедия РАСХН, ВАСХНИЛ Иван Данилович Колесник (1900-1953) [Текст] : ученый-агробиолог / сост. Т. И. Кленова. – М. : ЦНСХБ, 1991. – 12, [2] с. – (Материалы к биобиблиографии деятелей сельскохозяйственной науки / ВАСХНИЛ, Центр. науч. с.-х. б-ка). – Б. ц. На обл. загл. сер.: Биобиблиография деятелей сельскохозяйственной науки.
2. Биологи. Библиографический справочник. / Авторы Т.П. Бабий, Л.Л. Коханова и др. – К.: Наукова думка, 1984. – 716 с. – С. 314.
3. Иван Данилович КОЛЕСНИК (1900-1953). – Селекция и семеноводство. – 1953. – №2. – С. 80.

ТЕОРИИ ХИМИЧЕСКОГО СТРОЕНИЯ ОРГАНИЧЕСКИХ СОЕДИНЕНИЙ 150 ЛЕТ

Григорьева А.А., Диулина Л.В. (г. Луганск)

...Теория строения является путеводной звездой для громадного большинства исследований в области органической химии, она дала столь могущественный и длительный импульс исследованию, какой лишь редко исходил из какой-либо теории.

(Немецкий химик Виктор Мейер)

В сентябре 1861 г., т.е. 150 лет назад 33-летний профессор Казанского университета А.М. Бутлеров, выступает на съезде врачей и естествоиспытателей в г. Шпейере с докладом «О химическом строении тел».

Имея 10-летний опыт исследователя-органика и познакомившись с передовыми взглядами европейских ученых [1, 188], Бутлеров не соглашается со всеми положениями господствовавших в тот период теорий познания органических веществ: теорией радикалов И. Берцелиуса и Ж. Дюма и теорией типов Ш. Жерара. Первая утверждала, что в органических веществах присутствуют неизменные во всех превращениях радикалы, могущие существовать в свободном виде. Вторая предлагала классифицировать все химические соединения как производные четырех типов: водорода, хлороводорода, воды и аммиака.

В своем докладе «О химическом строении тел» Бутлеров так сформулировал основное положение теории химического строения: «химическая натура